

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XVIII. De fide liberorum Constantini, deque Homousii & Homoeusii
distinctione: & undenam factum sit, ut Constantius à recta fide
deflecteret.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

σέβας· καὶ ἡ θρησκεία ὁσημέραι ἐπεδίδεν, ἢ ἡλῶ τε καὶ ἄρετῇ, καὶ ἀδελφοῖς ἀγαθῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν φιλοσόφων, εἴθεα καὶ πρὸς ἑαυτῶν μείηγε τῆς ἑλληνικῆς τερφείας, τὴν ἑλληνιστὴν σωλαμείαν τοῦ ἵερός ἐπίδοσιν τέτων καὶ οἰβασίλας, ἐχ' ἥτιον ἢ ὁ παῖρ ἀείτας ἐκκλησίας σπυδαζόντες, καὶ κληρικῶν καὶ παιδῶν αὐτῶν καὶ οἰκείων ἑξαίρετοις τιμαῖς καὶ ἀτελείαις γεραίροντες, καὶ τοῖς πατεροῖς νόμοις ἐπιτηφίλοισιν, καὶ οἰκείως τιθέντες νόμους ἡ ἱερά, ἢ ἕξανα θεραπείαν, ἢ ἄλλως ἐκκλησιαστικῶν ἐπιχρησίων, ἢ ἄλλως τὸς παλαιὰ κειμένους ἐν πόλεσι καὶ ἀγροῖς κληροῦται ἀποστάσεων, τὰς δὲ, ταῖς ἐκκλησιαστικῶν ἀποστάσεων, ἢ ἑσπῶν, ἢ ὑλῶν προσδουλεύμασι· μάστιγα γὰρ πολλῶν ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο, τὰς μὴν ὑπὸ χρέως κάμνονίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀναεὶν· τὰς δὲ, μεγαλοπρεπῶς ἐν θεμελίῳ ἐγείρων ὧν ἐστὶ καὶ ἡ ἀξιοθεῖα καὶ κάλλι αἰοίδιμοι ἐμίσσης ἐκκλησία· ἰσχυρῶν δὲ ὀνομασθέντων μηδὲ ἀδελφονῶν ἐστὶ τῶν ἀξίως ἀίρεσεως ἐστὶ ἀδελφῶν ποιοῦσιν, δημοσίων οἰκείων ἐκαί· εἰ δὲ καὶ ἀλλήλων κατὰ ἰσχυρῶν θεμισ, εἰς κεφαλῶν εἶναι τὸν κίνδυνον, καὶ ἀφαιρέσει τῶν ὄντων· ἐπεὶ γὰρ τῶν θρησκείαν ἀποστάσεων αὐξάνειν ἠθέλοντο, καὶ τότε πρῶτον ἐποίησαντο, ὥστε μὴ ἀδελφῶς εἰς ἰσχυρῶν ὑποσέβασιν τὰς μὴ τοιαύτας ἐκκλησιαστικῶν φυλάττειν δὲ τῆ ἐκκλησιαστικῆ καὶ τὰς ἐλπίδα χριστιανισμῶ ἐχούσας· μάστιγα γὰρ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς πλήθους ἐπεδίδεν ἡ θρησκεία.

A incumbent: & religio indies augeretur; & ardore animi ac virtute, admirandisque operibus tam Sacerdotum, quam Ecclesiasticorum Philosopherum, Gentiles ad se alliceret, & à Græca superstitione revocaret. Ad earum autem rerum incrementum, ipsi quoque Imperatores plurimum contulerunt, quippe qui non minore studio quam ipsorum pater, Ecclesias foverent. Clericos eorumque liberos ac famulos privilegiis & immunitatibus honorarent: nec solum paternas leges confirmarent, verum etiam proprias de integro ferrent, contra eos qui sacrificare aut simulacra colere, aut Gentilem superstitionem quoquo modo exercere præsumerent. Tempora etiam ubicunque posita, sive in urbibus, sive in agris, occludi iusserunt. Quædam vero illorum, attribuerunt Ecclesiis, quæ vel loci spatio, vel materia ad ædificandum opus habebant. Omni enim cura ac studio in id incumbabant, ut Ecclesiæ vetustate temporis collapsas reficerent, aut novas à fundamentis magnifice extruerent. Quarum ex numero fuit Emisenorum Ecclesia, spectatu dignissima, & ob pulchritudinem ubique celebrata. Præterea lege sanxerunt, ne Judæus servum ex alia emeret secta. Quod si secus fecisset, servum sisco addici mandarunt. Si vero emptum Judæorum more circumcidisset, capitis supplicio & bonorum proscriptione mulstandum. Nam cum Christianam religionem omnibus modis augere vellet, huic rei etiam prospexerunt, ne qui ex Judæis orti non erant, ad Judaicam religionem impune traducerentur: sed ut servarentur Ecclesiæ, quoscumque spes erat ad Christianam religionem venturos esse. Nam ex Gentilium numero potissimum Christiana religio crescebat.

Κεφ. ιη'

CAPUT XVIII.

Πρὸς τὸς ἀδελφούς τῶν παίδων κωνσταντίνου· ἐπεὶ τῶν ἰουδαίων καὶ ἰσχυρῶν διαφορὰ καὶ ὅτιν παρὶ τῶν τῶν ἀδελφῶν τὰ κατὰ πίστιν ὁ κωνσταντίνου.

De fide liberorum Constantini, deque Homousii & Homœusii distinctione: & undenam factum sit, ut Constantinus a recta fide desisteret.

ΟΥ μὴν, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὸ τὸ δόγμα, ἡ πρώτη αὐτῶν παλαιῶν ἐφύλακτον δόξαν ἀμφὶ γὰρ παύεται τὸν νικαίαν πίστιν καὶ κωνσταντίνου ἐπιμένειν ἐτελεύτησε.

AD hæc in Doctrina fidei, initio qui de patris sui sententiam sequebantur, quippe ambo Nicæna fidei favebant. Et Constantinus quidem usque ad exitum vite in ea sententia perseveravit.

Constantius verò, aliquandiu quidem A in eadem opinione stetit. Postea vero, cum calumniis appetitum esset consubstantialis vocabulum, à priore quidem sententia discessit: non idcirco tamen Filium Patri similem quoad substantiam confiteri penitus destitit. At vero Eusebius & alii quidam Orientalium partium Episcopi, qui tum doctrinæ, tum sanctitatis causâ per id tempus celeberrimi habebantur, distinctionem quandam, sicuti accepimus, tradiderunt inter consubstantiale, & simile quoad substantiam, quod illi Homœusium vocabant. Etenim consubstantiale quidem in corporibus proprie intelligi; in hominibus scilicet ac reliquis animalibus, & in arboribus ac plantis, quæ participant ac generantur ex simili. Homœusium vero in rebus incorporeis locum habere, puta in Deo & Angelis, quorum utrumque per se seorsum juxta propriam substantiam intelligitur. Ab iis igitur Imperator Constantius in errorem inductus est. Et mente quidem ipsa, ut mea fert opinio, idem quod parens & frater ipsius sentiebat. Sed vocem commutans, pro Homœusio dixit Homœusium. Sic enim placuerat istis doctoribus, ita omnino dicendum esse affirmantibus, si exactius loqui velimus: nam nisi ita dixeris, periculum esse, ne corpus esse sentias id quod est incorporeum. Quod quidem stultum esse plerique existimant. Ajunt enim ad res intelligibiles exponendas, accipienda esse vocabula ex rebus quæ subsistentem cadunt: nihilque esse periculi in dictione, nisi in sensu erratum sit.

κωνσταντίνῳ ὁ, μέγχι μὲν τῆσδε ὁμοίως ἔχει· μέγα ταῦτα δὲ διαβληθείσης τῆσδε ὁμοίωσιν λέξεως, τῆσδε παλαιῆσδε παρὰ τὴν γνώμην· ἔμω πάντως ἀπέχθη κατ' ἐσίαν ὅμοιον εἶναι τὸν υἱὸν τῶν πατέρων καὶ ἀλλοιτίνης τῆσδε ἀνά τινος ἐπινοίας καὶ βίω θαυμαζομένων ἐπισκοπῶν διαφασάν, ὡς ἐγινάμην, εἰσηγέτο τὸ ὁμοίωσιον λέγειν καὶ κατ' ἐσίαν ὅμοιον, ὡς ὁμοίωσιον ἀνόμαζον· τὸ μὲν γὰρ ὁμοίωσιον ἐπὶ ζώματων κρείως νοεῖσθαι, οἷον ἀσώματων καὶ τῶν ἀλλῶν ζῶων, καὶ ἀσώματων φυτῶν, οἷσδε ὅμοιος ἢ μέγιστος καὶ ἡ νεσίς ἐστὶ· τὸ δὲ ὁμοίωσιον, ἐπὶ ἀσώματων οἷον ἐπὶ θεῶν καὶ ἀγγέλων, ἐκαστέρων ἑαυτὸν νοεῖν κατ' ἰδίαν ἐσίαν· ὡς τῶν τοιούτων καὶ κωνσταντίνῳ ὁ βασιλεὺς μελεπέειπεν· καὶ κτ' μὲν διανοίαν, ὡς ἐπὶ ζῶων, ὅμοια τῶν πατέρων καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐστίν· ῥῆθον δὲ ῥητῶν ἀμείλιχον, ὡς πὶ ὁμοίωσιν ὁμοίωσιον ἔλεγε· τέτο γὰρ εἶδον τῶν τέτων εἰσηγηταῖς, ἀκρεβέστερον ὡδὲ ἀνομοίωσιν ἰαχρὺς ζομῶν, ὡς ἐπίσθη τῶν λατρῶν κινδυνώδου σώμα τὸ ἀσώματιον νοεῖν· ὡς δὲ οὐκ εἶναι πολλοῖς εἶδομαι· ἐν γὰρ τῶν θαυμάζομένων ἔφασκον χρῆσθαι κατὰ τῶν πατέρων τὰ ὀνόματα μετὰ λαμβάνειν· λέξεως τε κινδυνῶν μὴ εἶναι, ἢν μὴ κατὰ ἰδιότητα ἀμαρτία γῆνηται.

CAPUT XIX.

Κεφ. ιθ'.

Iterum de consubstantiali: deque Arimæensi Concilio, quomodo & unde, & quam ob causam fuerit congregatum.

Ἐπιπέει τὸ ὁμοίωσιον, καὶ πειε τῆσδε ὁμοίωσιν καὶ ὅδιν καὶ διέ σούσδε.

Nec sane mirum est, Imperatori istud contigisse, cum permulti etiam Episcopi qui fidei Nicani Concilii assentiebantur, idem vocabulum citra contentionem admitterent. Alii vero utraque dictione ad unam eademque rem significandâ promiscue utebantur. Quamobrem à veritate longe aberrare

Οὐ θαυμάζον ὅ, εἰ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν πατέρων πολλοὶ ἀφιλονείκως τὸ ὄνομα τέτο παρὰ τὸν ἑαυτῶν, τῆσδε διανοίαν συνάδοσιν τῶν ὁμοίωσιν συνελκνύθωσιν· οἷ δὲ ἐκαστέρων ἑαυτὸν δὲν διαφερόμενοι, ἐχρῶντο ἐπὶ τῆσδε σημασίας· ὡς μοι δοκεῖ παρὰ τῶν πατέρων.